

Onor. Biblioteca Universităţii
Sibiu

Hirlap

Megjelenik minden nap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével

Ziarul Comunităţii Maghiare din România
A Romániai Magyar Népközösség lapja

A Timis-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 88.
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

Uj esztendő küszöbén

Irta: GYARFAS ELEMÉR a Romániai Magyar Népközösség elnöke

Ujévi számunk megjelenése után érkezett népközösségi elnökünk cikke, melynek értékes megállapításából mitsem von le, hogy csak el-készenen közzétehetjük.

A huszonnegyedik ujesztendő napja virrad most reánk, mióta kisebbségi sorsba kerülünk. Eddig úgy éreztük, hogy valamennyi között az első volt a leg-nehezebb. Nehézzé tette az a tökéletes bizonytalanság és tájékozatlanság, mellyel akkor nekiindultunk az ismeretlen kisebbségi sorsnak. Azt sem tudtuk még, hogy hányan és kik fogunk az új sorsközösségben együtt maradni. Nem is sejtettük, milyen feladatok és nehézségek várnak ránk.

Az értelmes ember, ha nem is tud belelátni a jövőbe, legalább ismerni akarja a reávarakozó élet-körülményeket; tervet készít; kijelöli az utat, melyen haladni szándékozik; számbaveszi az akadályokat és nehézségeket; mérlegeli a megoldandó feladatokat.

Ujesztendő napja akkor szép és örömteljes, ha emberi bizonyossággal kikövekelhető a követendő út, számbavehető az elérendő célok s alapos reménység van arra, hogy az új esztendő munkája nem vész majd kárba, hanem előbbre fogja vinni törekvéseinket.

Sorstestvéreink bizonyára tőlünk, kiknek az a nehéz sors jutott osztályrészül, hogy vezetőkre szorulónak vezetői, gyámolításra szorulónak védelmezői és csüggedőknek bátorítói legyünk, azt várják, hogy az ujesztendő küszöbén biztatást, irányítást, utmutatást adjunk a jövőre.

Közel negyedszázados kisebbségi életünk kezdetén, nagyon hasonló lelkiállásban, „Erdélyi Problémák” című könyvvel akartam a kérdésre felelni s célokat adni, melyekért küzdeni érdemes s a siker reményével lehetséges. Ma még ilyen célkitűzések sem időszerűek, mert ismeretlenek és kiszámíthatatlanok az élelfeltételek, melyek reánk várnak.

Miben bizzunk, mire törekedjünk s miben reménykedjünk az új esztendőben?

Csak ömagunkban bízhatunk. A saját életrevalóságunkban, ekosságunkban, fegyelmzetttségünkben, kitartásunkban. De ezekben megbízhatunk, mert a lefolyt huszonhárom esztendő megmutatta, hogy ezek az erkölcsi értékek nem hagytak cserben a leg-súlyosabb helyzetekben sem.

Csak önfenntartásunkra törekedhetünk, de erre teljes erőnkkel törekednünk kell. Nem szabad tehát csüggedten lehajtani a fejet, nem szabad kiejteni a kézből a mindennapi munka szerszámát, nem szabad szétfolyni, szétzülleni, elporladni engedni értékeket, melyek reánk vannak bízva s amelyeket hosszú évek, néha nemzedékek fáradságos munkája teremtett meg.

Reménykednünk pedig kell abban, hogy azok a magasabb szellemi és erkölcsi értékek, melyek ezideig mindenkor erősségeink voltak, nem fognak elhalványulni a mostani megpróbáltatások között sem. Gazdagság, befolyás és tekintély időlegesen megfoszthatók. Aki csak ezekben a külsőségek, anyagi erőforrásokban bízna, könnyen tévedhetnek és gyakran csalódhatnak, mert ezeket tartósan senki sem láncolhatja le maga mellé. Önzetlenség, komoly munka, szellemi felkészültség, tiszta erkölcsi felfo-

gás, kitartás és összetartás azonban mindezeket pótolni és visszaszerezni tudja.

Bizakodva, emelt fővel nézhetünk az új esztendőbe, ha ezeket az erkölcsi értékeket ápolni, őrizni, érvényre juttatni törekszünk.

Ezekkel az érzésekkel kívánok magyar sors-testvéreimnek boldogabb ujesztendőt.

S ehhez az őszinte jókívánsághoz hozzácsatolok

A király Őfelsége:

Az igazság egyedül biztosíthatja a tartós békét

Bucureștiből jelenti a Rador: Ujév napján délelőtt tizenegy órakor a patriarkátus templomában la-laadó istentisztelet volt, amelyen Őfelsége I. Mihai király, Őfelsége Elena anyakirályné, Antonescu Ion tábornagy-államvezető, Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök, a kormány tagjai, a hadsereg magas-rangu tisztjei és a katonai, valamint polgári hatóságok vezetői vettek részt.

Antonescu Ion tábornagy-államvezető néhány perccel tizenegy óra előtt érkezett a patriarkátus templomába. A diszszázad katonai tiszteletadásban részesítette.

Tizenegy órakor érkezett meg az uralkodó és az anyakirályné. A templom küszöbén Antonescu tábornagy-államvezető fogadta Őfelsége I. Mihai királyt és Őfelsége Elena anyakirálynét.

A katonai tiszteletadás után megkezdődött az istentisztelet. Az egyházi szertartást Nicodem patriárka celebrálta fényes papi segédlettel. Imádság szállt az

A kormány tisztelgése a királyi családnál

Az újév ünnepe alkalmából Bucureștiben a királyi palota tróntermében került sor a kormány és a diplomáciai kar tisztelgésére Őfelsége I. Mihai király és Őfelsége Elena anyakirályné előtt. A kormány nevében Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök mondott üdvözlő beszédet, az ország és a kormány hódolatát tolmácsolva a Trón iránt. Az egész nemzet szeretettel, bizalommal és büszkeséggel tekint uralkodójára, — hangoztatta a helyettes kormányelnök, — akinek

uralkodását történelemépítő tettek ékesítik.

Isten kegyelméből az elmúlt esztendő, a szeplőtelen, fiatal uralkodó uralkodásának első éve, meghozta a jogok teljesítését, a múlt bűneinek és mulasztásainak megtörését és Keleten a ledöntött határok helyre-állítását. A vallás, a törvény és az igazság ellenségeivel szemben Őfelsége uralkodása alatt

Őfelsége válasza a kormány köszöntésére

Őfelsége I. Mihai király, Antonescu tábornagy-államvezetőhöz és Antonescu Mihai helyettes miniszterelnökhöz fordulva a következőket mondta:

Tábornagy ur!

Az újévi hagyomány alkalmat ad a királynak, hogy nyilvánítsa szeretetét az ország, bizalmát a nemzet és elismerését azok iránt, akik a harc és áldozatok útján a jövőért és a Trónért fáradoznak. Hálás gondolatokkal ezért elsősorban Önökhöz fordulok, akiknek az ország és a Trón oly sokat köszönhet. Ez az, amit a hitnek e felemelő pillanatában Önnek mondha-

két kérést is.

Ha még oly súlyosnak érezzük is helyzetünket legalább ne nehezsítsük azt meg mi magunk is első gondolatlanúságokkal, fegyelmzetttségünkkel, elhá-markodott elhatározásokkal. Ne okozunk mi magunk egymásnak bajt, hátramaradást, keserűséget, hanem igyekezzünk egyetértő és együttérző szeretettel segíteni egymásnak terheink hordozásában.

Ha ezekkel az érzésekkel lépünk a bizonytalan jövő leplevel eltakart ujesztendőbe, hinnünk kell, hogy Mindenható kegyelméből az szebb és örömtel-jesebb lesz, mint remélni mernők.

égbe Őfelsége I. Mihai király, Őfelsége Elena anyakirályné, Antonescu tábornagy-államvezető, a kormány tagjai, a hadsereg magasrangu tisztjeinek és a hívó nép egészségéért. Az istentisztelet után az uralkodó és az anyakirályné, Antonescu tábornagy-állam-vezető, a kormány tagjai Antonescu Mihai helyettes miniszterelnökkel az élen és a magasrangu tisztelk távoztak a templomból.

Az uralkodó ellépett a diszszázad arcéle előtt, amely tisztelgett és a zászlókat meg-hajtották az uralkodó és az államvezető előtt. Őfelsége I. Mihai király boldog újévet kívánt a katonáknak, akik „Eljen Őfelsége” kiáltással válaszoltak.

Azután diszfelvonulás volt. A templomi ünnepség háromnegyedtizenkettőkor ért véget és azután a kormány tagjai, valamint a magasrangu tisztelk a királyi palotába hajtottak, ahol újévi jókívánságaikat fejze-ték ki az uralkodónak.

a román katona és a román hadsereg dicső-ségesen teljesítette Istentől rendelt hivatását.

Utalt a kormányelnök arra, hogy az új esztendő szá-zadokra kiható döntés éve lesz az összemberiség történelmében. Híven a királyhoz és a Trónhoz, követve az államvezetőt, leküzdhetetlen hittel és egységeser szolgálva a hazát, a román nép szembeszáll minden veszéllyel és legyőz minden megpróbáltatást. A Kár-pátok, a Duna és a Fekete-tenger mellékén a kereszténység és latin szellem jegyében Románia teljesít misszióját: Európa és a kereszténység védőbástyája. Az új világ küszöbén ez a tudat hatja át a román népet, mely tettekre és megingathatatlanul áll történelmi küldetése útján. Az ország népe és kom-mánya a kereszt diadalában hívva és történelmi be-teljesülésének szent meggyőződésével köszönti az új esztendő alkalmával Őfelségét a királyt és Őfelségét az anyakirálynét.

tok és mondanom kell.

Helyettes Miniszterelnök ur!

Szívemből köszönöm azokat a jókívánságokat melyeket a kormány nevében mondott, szívemből kö-szönöm azt a hűséget, melyet az ország nevében ki-fejezt, valamint az összes miniszterek munkáját ön által köszönetet mondok az állam összes szolgál-nak és minden románnak.

Boldog és büszke vagyok, hogy népünk önma-gára talált: visszanyerte lelki erejét, egységét és ha-talmát, hogy szembeszálljon bármely veszéllyel, har-

Hirdessen

a Déli Hirlapban!

coljon a jogokért és az igazsáért.

Megragadom ezt az alkalmat, hogy a Trón teljes elismerésével adózok az ország hadseregének s azoknak, akik igazságos határainkért áldozatot hoztak, a nemzet teljes elismerését nyilvánítom.

A diplomáciai testület üdvözlözi az uralkodót

A kormány részéről elhangzott üdvözlés után a fővárosi diplomáciai testület tagjai tolmácsoltak szerencsés kívánataikat Őfelsége I. Mihály királynak és Őfelsége Elena anyakirálynénak. Ezen az ünnepélyes aktuson megjelentek az összes követségek meghatalmazott miniszterei, valamint a külföldi katonai missziók vezetői és a katonai attasék.

A diplomáciai testület nevében Monsignore Casulo Andrea pápai nuncius, a diplomáciai kar déjánja mondott üdvözlő beszédet. Bevezetőjében örömeinek adott kifejezést, hogy ismét abban a megtisztult feladatban részesül, hogy a diplomáciai testület vében hódolatleljes üdvözlését és jókívánásait tolmácsolhatja.

— A lepergett esztendőben tragikus események szemtanúi voltunk. — mondotta a nuncius, — de hálát kell adnunk a Gondviselésnek, hogy ezekből új erők és új remények forrását fakasztotta. S ha a jelen pillanatban még nem is tudjuk teljesen átértékelni a jelen és az elkövetkező súlyos órák jelentőségét.

Hinniünk kell, hogy a Gondviselés javunkat akarja akkor is, amikor utjai még homályosaknak tűnnek.

A Gondviselés támogatott erőfeszítéseinkben, a Gondviselés vezet most az új idők felé, melyek, ki-

Szívvel köszönöm önöknek azokat a jókívánásokat is, melyekkel édesanyámhoz fordultak.

Istenbe és az igazságba vetett bizalommal az egész nemzetnek győzelmet kívánok.

Eljen Románia!

vánjuk, legyenek boldogok Románia számára és az összes népek számára.

— Igen, Sire! Eljönnek a szebb napok; ez a mi reményünk s a többi nemzeteké is. A jelen pillanat nehézségei és fájdalmai időhözköttöttek; ezekből a végtelen jóság a béke megvalósítására törrekszik, az igazságon és szereteten alapuló békére.

Megtanít majd a testvérségre, a népek összetartozásására, a kölcsönös megbecsülésre és emlékeztünkbe idézi, hogy valamenynyen testvérek vagyunk, a nagy emberi család fiai. E megfontolások fényében és ily érzelmekkel kívánja a diplomáciai testület az új esztendő küszöbén legjobb kívánásait kifejezni Őfelségének. Legyen biztos, Sire, hogy a diplomáciai kar a legnagyobb érdeklődéssel kíséri mindazt, ami magas gondoskodásának célját képezi, abban a meggyőződésben, hogy a nemes román nép meg tudja találni dicsőséges hagyományaiiban egy jobb jövő zálogát.

A pápai nuncius meleg hangon köszöntötte Őfelségét, I. Mihály királyt, Őfelsége Elena anyakirálynét, a királyi családot és Antonescu tábornagy-államvezetőt.

Az uralkodó válasza a diplomátáknak

Őfelsége a diplomáciai kar és a külföldi katonai missziók üdvözlését a következőkben köszönte meg:

— Monsignore!

— Szívemből köszönöm azokat az érzelmeket és jókívánásokat, melyeket a missziók vezetői nevében az új esztendő alkalmából nyilvánított. Nekem is meggyőződésem, mint Excellenciádnak, hogy Isten a nemzeteket az igazság útjára vezeti és a jobb és igazságosabb jövőért folytatott mi harcok megkoronázása gyanánt eljön az igazság békéje.

— Az emberiség minden súlyos harca és minden szörnyű megpróbáltatása a béke és megértés korszakait eredményezi. A hit színterében, egy jobb és igazságos jövőben, az igazságon alapuló békében — az igazság biztosíthatja egyedül a tartós békét, — biztosítom önöket, hogy mi is ezt az eszmét szolgáljuk és hitünknek, munkánknak és testvériségünknek

visszük a megalakuló új világba. Abban a reményben, hogy a most kezdődő év megvalósítja ezeket az eszméket, köszöntöm Excellenciádat és Excellenciádat által mindenkinek kívánom törekvései beteljesedését.

— Az új esztendő a nagy nemzeti szocialista német birodalom, a tengelyhatalmak és szövetségeseik hadseregeit harcba találja a kommunizmussal szemben s a világot egy szörnyű háború rázkódtatja meg. Kívánom az igazság győzelmét és egy új Európa megteremtését. A román nép a lojalitás bizalmával várja a jogok beteljesülését és az áldozat érzésével hisz a nemzeti alapon és társadalmi igazságosságon épülő új világban.

Az üdvözlő beszédek elhangzása után Őfelsége I. Mihály király és Őfelsége Elena anyakirályné igen szívvel légtörően elbeszélgetett a megjelentekkel. Az ünnepélyes aktus délután fél kettőkor ért véget.

„Nincsen olyan kicsiny hely,

melynek szentségei nem volnának”

Timisoarai katolikus egyházközségek ujévi tisztelgése Pacha Agoston megyéspüspöknel

Újév napján, mint minden esztendőben, a timisoarai római katolikus egyházközségek közös küldöttsége jelent meg a püspöki palotában és tisztelgett a főpásztornál. Pacha Agoston dr. megyéspüspök déli tizenkét órakor fogadta az egyházközségek nagy számban megjelent képviselőit, akiknek részéről német és magyar nyelvű üdvözlőbeszéd hangzott el.

Saif Péter városi adóhivatali főnök a német hívek nevében köszöntötte a püspököt és többek közt utat a diszsonans hangra, amelyet a Betlehem hangulatában a feltűnedező hitetlenség képez. A betlehemi fény világosítsa meg, ugymond, a főpásztor, hogy döntő órákban a híveket a helyes uton vezérelhesse.

Traunfelner livadar, a józsefvárosi katolikus nagyiskola vezetője tolmácsolta az esztendő első napján a magyar hívek szerencsés kívánatait. Véges utakra és örökkévaló igazságokra hivatkozott az evangéliumi szóval: „ég és föld elmúlnak, de az én igém el nem múlnak”. Annakidején, ugymond, a betlehemi csillag vezette az emberiséget oda, ahonnan a Szeretet szerteterjedt a világ minden tájára. **Ma a mi szent hitünk, amely szereteten épült fel, az a csillag, amely bevilágítja földi utunkat.**

Fájó szívvel kell azonban látnunk — folytatta —, hogy igen nagy azoknak száma, akik Istentől s a hitől eltávolodtak. Pedig bizonyos, a lángban álló világnak csak az az út adhatja meg a nyugalmat, amelyet Isten jelölt ki. A szónok ezután Keresztelő Szent Jánosra utalt, aki az evangélium szerint Illés szellemével és erejével járt elő, hogy „az atyák szívét a fiakhoz fordítsa és a hitetleneket az igazak okosságára, alkalmas népet készítendő az Urnak”.

— Illés szelleme és ereje szükséges ma is — mondotta — amikor fontos és alarvető intézményeink sorsáról van szó. A mai kor nekünk, katolikusoknak, igen szűk kört jelölt ki a működésre. **De nincsen olyan kicsiny hely, amelynek szentségei ne volnának.**

Szentek minékünk iskoláink s templomaink. A katoli-

kus iskola a templommal évszázadokon keresztül szorosán egybeforrt, egyik a másik nélkül nem is lehet meg. Ez a felismerés mélyen aggasztja azokat, akik súlyos, felelősségteljes időkben mindent megtekettek, csak hogy szemük és szívük nyelve, a katolikus iskola és templom, minél szilárdabb alapon dicsérje az Urat. Ezen sorsdöntő órákban kétszeres ragaszkodással és bizalommal tekintünk a vezérlő főpásztor felé.

Pacha Agoston dr. püspök sorra válaszolt az üdvözlőkre. Különösen nehéz időkben, ugymond, jól esik a jókívánás, hogy jóakaratu emberek kiöntik a szívüket. S amikor egy arasznyira sem láthatunk a jövőbe, különösen jólesik, hogy férfiak, akik a város valamennyi egyházközsége s így a város összkatolikusossága nevében jönnek köszöntő szóval, a betlehemi Igét, evangéliumi Igét hoznak ajkukon. Jóleső ez, mert olyan, mint a visszhang a tanításokból, amiket az Egyház adott. Tanubizonyosság, hogy a plébánosok, káplánok és a püspök jól működtek s a lelkek ezen visszhangja elismerése e működésnek. S a vágyat kelti bennünk, hogy folytassuk ezt a munkát. Hálaosan köszönöm, mondotta tovább a püspök az egyházközségeknek: mind az áldozatokat, amelyeket templomért és iskoláért hoztak. Előnkben el tudom képzelni, milyen nehéz ma az élettellel való küzdelem.

S így meghálálni leginkább úgy tudom, ha a jókívánásokat szívvel viszonzom, megáldom a híveket, apákat és anyákat s a gyermekeket és megáldom a kegyerüket. Az évre visszapillantva, el nem mulasztatom felemlíteni, hogy gyász érte a józsefvárosi egyházközséget. Bogma Miklós működő elnököt ragadta el a halál. Hálaosan s nyilvánosan el kell ismernem egyúttal, mily szépen emlékezett meg végrendeletében katolikus ifjúsági és egyházi célokról, olyanokról, amelyek éppen az egyházközségek feladatait jelzik. Annyi sok baj és szomorúság ért bennünket és éppen ilyenkor kétszeresen jólesik a ragaszkodás és a jókívánás.

A püspök ezután áldását adta a megjelenteknek.

Az angol gyarmati politika

A gyarmatosító tevékenység nyomait már a ókorban is megtaláljuk, a mai értelemben vett gyarmatosítás azonban már újkor keletű. Mindaz, amit a fővárosiak, görögök, majd pedig a középkorban, főleg az óriási hatalomra szert tett olasz városok ezen a téren végeztek, csak a gyarmatosítás előjátékának volt tekinthető. Az igazi gyarmatpolitika a tizenhatodik századtól indult hódító útjára, amidőn a hajózás fejlődése révén egész világreszék Amerika, Ázsia, majd Ausztrália lettek a gyarmatosítás célponjai. Amerika felfedezése után indult meg szűk körben az európai terjeszkedési mozgalom és így tulajdonképpen Kolumbusz Kristóf és felfedező társai voltak eszmei megindítói a modern gyarmatosítási politikának. A tizenhatodik újkor tulajdonképpen egybeesik a kolonizáló törekvések kezdetével és eme törekvések a későbbi századokra is ranyomták a mind távolabbi gazdasági célkitűzések bélyegét.

Ez a gyarmatosítási mozgalom fokozatosan Európát tették az egész világ gazdasági életének központjává. Ezen tevékenységből származó haszon azonban a szellemi fejlődés szempontjából is bőven gyűmölésözött, mert lehetővé tette, hogy az európai kultúra elérje azt a színteret, amelynek révén művészetben, tudományban és technikai fejlődésben egyaránt új mestere legyen a világnak. Merész utozók, nagy felfedezőik révén először a spanyolok és portugálok vitték a vezérszerepet az újkor gyarmatosításában, amikor mint először érkeztek Amerikában és Kelet-Indiában óriási gyarmatbirodalmakat alapítottak. Később hollandok, franciák és angolok szálltak versenyre velük, Németország pedig a múlt század utolsó évtizedeiben állott a gyarmatosító országok sorába. Végül befejezték a sort Belgium, az Északamerikai Egyesült Államok és Japán, így a gyarmatosítás eszméje uralkodóvá lett, majdnem minden megfelelő hatsimonnal és képességgel rendelkezze országban.

A gyarmatosítást nem lehet merev irányelvek szerint végrehajtani, mert minden ország gyarmatosítási politikája merőben különböző a nemzet vérmérséklete, gazdasági helyzetének és egyéb sajátos tulajdonságai szerint. Ebből a szempontból igen érdekes tanulságokat meríthetünk, ha közelebbről szemügyre vesszük Anglia gyarmatosítási politikáját. Azonnal szemünkbe ötlök, hogy a világ legnagyobb gyarmatbirodalma, milyen csendesen terjeszkedett el háromvilágrészben és minden tengereken, viszonylag milyen titokzatosan hajtotta végre gigantikus tervét. Kiechelleu Franciaországának terjeszkedése harsónásan, nagy zászlóbobogtatással történt. Az angol hódítások nyomán azonban nem lengett fennen a lobogó, ha valahol kitérték a brit zászlót, az bizonyára valami elhagyott sziklán vagy jelentéktelen ponton történt, mert az angolok mindig nagyon vigyáztak arra, hogy meg ne bántásák a nemzeti hűségét. Ha azonban valahova kitérték, hogy az a látszólag jelentéktelen pontocska, mindig nagyon lényeges erőszaporulatot jelentett az általános tengeri hatalom szempontjából. Bőséges példát szolgáltat erre Malta, Szent Jóna, Kapváros Aden, Gibraltár és a többi szétszórt kicsiny angol birtok.

Ami a gyarmati politika többi vonatkozásait illeti, mindezeket a módszereket legjobban India jellemzi. Az angol diplomácia magassiskolája India. Lényegesen az ottani módszer lett irányelv a brit világbirodalom általános gyarmatpolitikájában. Mi is volt tulajdonképpen ez az India-ban olyan bevált módszer? Vaaamennyik benschaltott uralkodó udvarában pártot szervezni és közvetve uralkodni, minél szélesebb, minél nagyobb területeken. Ez a módszer volt ama bizonyos félszuverenitás, amelynek furfangos alkalmazásával a hatalom látszólag bőkezűen átengedte, az exotikus országok uralkodóinak, vagy politikai vezetőinek, azonban azonban ok irányították a hatalom lényegét és sakkfiguráik révén úgy vezethették a játékot, ahogyan az számukra a legelőnyösebbnek látszott.

Ez a félműködésben folyó játék azután lehetővé tette azt is, hogy Anglia volna egyszerűen eltűnjön mint a pára, mintha nem volna semmi köze a háromszáz millió lelket számláló birodalomhoz, máskor viszont, hol erősebbnek, hol gyengébbnek tüntesse fel állandóan éber hatalmát, amint éppen az idők politikai adottságai megkövetelték. Így dolgozott annak idején Anglia Egyiptomban s így dolgozott távolkeleti gyarmati és egyéb érdeklésterületein is. Azonban a hartermes idők köszöntöttek, amikor már vajmi kevés segítséget nyújthatnak a ravasz gyarmattudományok és gyarmatpolitikai szabványok. Japán már a legfontosabb véddálokba be átkötött felkelésen és a Malaji-tengeren végbermenő események már India kapuit döngetik. Ez a csapás pedig a brit birodalom szíve ellen irányul. Mert Indiával kezdődött és ezzel végződhetik Anglia világbirodalmi hatalma.

„URANIA” sláger-filmszínház
ARAD TELEFON: 12-32

Mindent csak teerted

Főszerepben DORA KOMAR, a Wiener Staatsoper szopránja, JOH. HEESTERS, FRITZ KAMPERS és FITA BENK-TOFF.

Előadások 3, 5, 7.15 és 9.15 órákor. Híradók.

A bánsági magyarság ujesztendeje

Ujév napján déli félegy óraker a timisoarai Magyar Páruan megjelentek a Magyar Népközösség bánsági központjának képviselői, a timisoarai népközösségi szervezetek küldöttei, hogy ujévi üdvözlőket átadják Martzy Minály elnöknek. A küldöttek igen szép számban jelentek meg és soraik közt ott voltak a magyar ifjuság és sportolók, valamint a Magyar Dalárda képviselői is. A megjelentek élén Szappanos Gyula alelnök üdvözölte az ujév alkalomával Martzy Mihály tartó, bánsági elnököt és szeretnénk kívánatait átadva, biztosította ugy a helyi, mint az országos vezetőséget a magyarság bizalmáról és ragaszkodásáról s arról a meggyőződéséről, hogy akik az élén állnak, mindenkor feladatuk tudatában a legjobban teljesíthik kötelességüket.

az ujévi üdvözlést és kérte az alelnököt, szívből jövő jókívánságait adja át az annyi lelkesedéssel tevékenykedő néznek is, aki a Magyar Nőegylet élén fáradhatatlanul működik. Isten kegyelemteljes segítségét kérte a megjelentekre és hála szavakkal emlékezett meg a magyarság egységes magatartásáról és áldozatos lelkéről. Biztosította a megjelenteket, hogy jókívánságaikat és ragaszkodásuk kifejezését a központi vezetőségnek is tudomására hozza és kifejezése útjaita azt a biztos tudatot, hogy a magyarság egységesen áll vezetői mögött.

Ezután üdvözlésel hangzottak el az ifjuság és sportolók, valamint a Magyar Dalárda részéről, akiknek nevében Hrivnák Zoltán dr., illetve Olchváry Bertalan dr. köszöntötték Martzy elnököt.

Hitler vezér és kanczár kiáltványa:

Imádkozzunk az Urhoz hogy az 1942. év hozza meg a döntést népünk és a velünk szövetséges nemzetek megmentésére

Berlinből jelenti a Radar: Hitler vezér az ujév alkalmából vezéri főhadiszállásáról kiáltványt intézett a német néphez. Kiáltványa elején visszapiantást vet azokra, amelyek miatt Németország ellenségei meguzentek a háborút a német birodalomnak. Hitler megállapítja, évről-évre azt kérte Londontól és Párisztól, hogy korlátozzák a fegyverkezést és tegyék ezáltal lehetővé a népek megegyezését.

reményben tette, hogy Amerika segíteni fogja és különösen tette azért, mert egyezményt kötött a Szovjettel.

A Németország elleni háborút ez a koalíció határozta el

és éppen ezért hittem, hogy tartozom lelkiismeretemnek, Németország biztonságának, népem megmaradásának és szélesebb értelemben egész Európa jövőjének, hogy egyetlen órát sem vesztsek el, minél gyorsabb akcióval lépjek közbe és elkerüljem azokat az alközeteket, amelyek a harc másképpen még nagyobb mértékben követelt volna.

A továbbiakban hangzottatta, hogy inkább választotta volna a békét, mint a háborút, mert így továbbra is ama kulturális, gazdasági ujjaszervezésnek és társadalmi reformoknak szentelhette volna idejét, amelyeknek munkatársaival 1933-tól 1939-ig megvalósított.

Ugyanugy mint Németországban, Olaszországban is akadt egy ember, aki megörökítette nevét civilizációs és nemzeti forradalmával. A fiatal Európa nem engedheti meg, hogy megfosszák azokat az értékektől, amelyek érdemessé teszik az életet arra, hogy leéljék. Éppen ugy meg lehet érteni Japánt is, hogy megunva az állandó fenyegetéseket, fegyvert ragadott.

A nemzeti államok hatalmas frontja harcrol most a zsidó-kapitalista-bolsevista fel-fogás ellen.

Amit a német katona és a szövetséges népek katonája teljesített eme háboru első évében, az egyedülálló és felülmúlhatatlan, Európa keleti részében még folyik a harc, amely lassan-lassan állóháborúvá alakul át. Az uj évben azonban útni fog a harc ujrafelvételének órája, hogy befejezzék azt, amit megkezdték.

Hitler vezér ezzel fejezte be kiáltványát:

— Az uj év küszöbén csak arra kérjük a Mindenható adja meg az erőt a német népek és katonáinak, hogy vitézséggel szálljanak szembe az elkerülhetlennel, szabadságunk és jövőnk érdekében. Ha valamennyien hittel teszünk eleget kötelességeinknek, akkor sorsunk, ugy ahogyan azt a Gondviselés elhatározta beteljesedik.

Aki népe életéért, a mindennapi kenyérért és a jövőért harcrol, győzni fog.

Az pedig, akit ebben a háboruban csak a gyűlölködés

szelleme vezet, elbukik. Imádkozzunk az Urhoz, hogy az 1942. év hozza meg a döntést népünk és a velünk szövetséges nemzetek megmentésére.

HITLER NAPIPARANCSA A HADSEREGHEZ

A német védelethez intézett napiparancsában Hitler hangoztatja, hogy a bolsevistáknak az a kísérlete, hogy ezen a télen megfordítsák a háboru sorsát, meghalad. A német véderő addig fogja verni az ellenséget, amíg a bolsevizmust véglegesen megsemmisíti.

GÖRING KIÁLTVÁNYA A NÉMET NÉPHEZ

Göing birodalmi marsall a német néphez intézett kiáltványában visszapiantást vet az eddigi harcokra és hangoztatja, hogy soha más hadsereg nem nyert olyan győzelmeket, mint a német hadsereg. Ezért elismerés illeti, mert maradéktalanul teljesítette kötelességét. A német népek továbbra is tanujelét kell aubnia, hogy a helyzet magaslatán van. Utal arra, hogy az ellenséget megtörték és most az utolsó erődítést kell elfoglalni. Ezért fogjon a német nép még jobban össze és alkösson acélgyűrűt a Vezér és a német birodalom körül.

NAPIPARANCNA A LÉGIERŐHÖZ

A német légiérőhöz intézett napiparancsában Göring birodalmi marsall elismerését fejezte ki a hősieséget és áldozatkészséget. Hangoztatja, hogy nemcsak Németország, hanem egész Európa jövőjének sorsa a német katona erőtlen kezében van és biztosra veszi, hogy további dicsőséget szereznek a német zászlónak.

SZÓVAT AZ SS-ALAKULATOKHOZ

Reimier, az SS-osztagok vezetője és a német rendőrség főnöke kiáltványt intézett az SS- és rendőralakulatokhoz. Ebben hangoztatja, hogy az 1941-es év sokat kért tőlük és sokat is adtak. Az 1942-es év azonban még többet követel és elhatározott szándékuk, hogy többet is adnak. A német történelem vasévében vasrendszerekben kívánnak élni.

A TENGERESZET UJEVE

Raeder tengernagy a napiparancsában hangoztatja, hogy az uj évben még határozottabbnak kell lenni és még jobban kell hinni a győzelemben. A Vezér iránti töretlen hűséggel, az Istenben és a német nép erejében bízva a haditengerészet harcolni fog a végső győzelemig.

London és Washington háborus „munkamegosztáson” mesterkedik

Stockholmból jelenti a Német Távirati Iroda: A „Svenska Dagbladet” című svéd lap londoni tudósítójának értesítése szerint

Wawell tábornokot valószínűleg kinevezik a távolkeleti szövetséges erők szárazföldi egységeinek főparancsnokává, míg az ott működő tengeri erők vezényelést King amerikai tengernagy veszi át.

A svéd lap ugy tudja, hogy a csendesóceáni hadműveletek főhadiszállásul Washingtont jelölték ki, míg a többi arcvonalak főhadiszállása London lenne. Egy másik svéd lap, a Stockholms „Tidningen” jelentése közli, hogy

a tengelyhatalmak ellenfelei az egész világot hadszínter szerinti egységes parancsnokságra akarják osztani.

Igy Wawell tábornok átvénné az összes távolkeleti, iraki, kaukázusi, burmai, malakkaei és holland-indiai szövetséges erők főparancsnokságát. Kína védelmének iránvítása továbbra is Csang-Kui-Sek kezében maradna, de a burmai ut védelmére vonatkozó hadtervek kidolgozását Wawell tábornokkal együtt végezné. Dill tábornok a most nyugatomban helyezett angol birodalmi vezérkari főnök valószínűleg a brit főparancsnokságot képviseli Washingtonban. (Radar).

FORUM (Arad) a nagyfilmek színháza Tel. 20-10

Ma a szezon legnagyobb filmbemutaja!

A kínai forradalom izgalmas története! Egy riporter szenzációs kalandjai a forrongó Kínában, egy amerikai konzul izgalmas harca a kínai terroristákkal, az amerikai filmipar minden eddigit felülmúló alkotása.

A BARIKAD

A főszerepben: **WARNER BAXTER, ALICE FAYE**

Műsoron kívül a legujabb és legaktuálisabb ONC és UFA háborus hirdók. — Előadások 3, 5, 7, 15 és 9.30 óraker. KEDVEZMÉNYES ÉS SZABADJEGYEK NEM ÉRVÉNYESEK!

Meghosszabbították a régi 250 leiesek érvényét

Meghosszabbították a régi 250 leiesek érvényét

A pénzügyminiszterium hivatalosan közli, hogy a Carol-fejes ezüst 250 leies érmék forgalmi érvényét, amely tudvalevően december 31-én lejárt, január 31-ig meghosszabbították. Becserlésüket január 31-ig bezárólag a pénzügyigazgatóságok és adóhivatalok végzik.

A minisztérium figyelmezteti az érdekelteket,

hogy a fenti határidőt semmiképpen sem hosszabbítják meg és így mindenki saját érdekében cserélje be az ilyen érméket.

Közi még a minisztérium, hogy az Ófelsége I. Mihai király arkpépet viselő 250 leieseket nem vonják ki a forgalomból, ezek forgalmi hatálya nincsen időhöz kötve.

Amikor a fából cukor lesz

A fűrészmalom mint a mezőgazdaság kiegészítője

A múlt század második felében Braconnet francia keményítőipar felfedezésre jutott. Kénsavval végzett kísérletei során rájött arra, hogy a tömény kénsva a fákat alkotórészeire, azaz cellulózra és ligninre bontja, a cellulózt pedig sikerült cukorra változtatnia. A felfedezés a tudomány és a gazdasági élet köreiben egyaránt óriási feltűnést keltett, mert a cukorrépafeldolgozó ipar akkoriban még gyerekcipőben járt. Braconnet azonban nem tudott felfedezésével mit kezdeni. Annak a kimutatásával, hogy a cellulóze cukorból áll, fontos lépéssel gazdagította ugyan a kémia tudományát, az a technikai probléma azonban, hogy

a fából miképpen lehet gazdaságosan cukrot előállítani, még hosszú ideig megoldhatatlan maradt.

1856-ban Braconnet honfitársa, Béchamps mérnök új utakon indult neki a problémának. A kénsva helyett töményített sósavval próbálkozott. Az eljárás azonban még mindig túldrága volt. Béchamps kísérleteinek folytatója Danzville kitinó ötlelettel most azt a kérdést vetette fel, hogy miképpen lehetne a cukorgyártásban felhasznált sósavat visszanyerni? Ötlete azonban csak ötlet maradt.

Ezek a kudarcok nem tudták a kutatókat elkedvetleníteni. A francia Melsen nyomán két amerikai tudós, Ewen és Tomlinson a drága sósavnak hígított állapotban való felhasználására dolgozott ki eljárást és hasznosítására Georgetownban gyárat is alapítottak. Száz kiló száraz faanyagból ezen az uton azonban csak hat liter spiritusznak megfelelő cukrot lehet előállítani, így a gyár hamarosan kénytelen volt üzemét beszüntetni.

A világháború a problémát ebben a megoldatlan állapotban találta. Pedig Németországnak roppant nagy szüksége lett volna cukorra. A robbanóanyag előállítás legfontosabb alapanyaga a cukor segítségével előállítható glicerin.

Németország tehát minden gazdaságossági szempont mellőzésével kénytelen volt a Melsen-módszerrel dolgozó gyárak egész sorát felállítani.

Ezek a gyárak azonban a világháborút természetesen nem élék túl. A világháború tapasztalatai a német kutatókat fokozottabb munkára ösztönözték. A tömény sósavval és a hígított sósavval való próbálkozások nem bizonyultak célravezetőnek, Bergius dr. mun-

katársaival tehát az utolsó lehetőséggel próbálkozott meg, a túltelített töményesű sósavval. Tíz éves munka után sikerült is megtalálni a gazdaságos megoldást. A reszelőgéppel elaprózott és teljesen kiszáritott faanyag cellulózetartalmát megfelelő hidegben a sósav hatására oldat alakjában vánik ki, további sósavkezelésre pedig

a cellulózeoldat is vízben oldható magasabbrendű cukorfajtára bomlik.

A sósav elvonása után a laza por marad hátra, tisztított szénhidrát, mely megfelelő keveréssel kitinó erőtakarományt ad. A por alakjában kiváló facukrot további eljárással természetesen alkohollá vagy élesztővé is át lehet alakítani.

Most már a találmány gyakorlati kiaknázása sem várható sokáig magára. Műtán Bergius dr. svájci facukorgyára életképesnek bizonyult, 1933-ban az új Németország nyomban hatalmas facukorgyárat rendezett be. De vajjon nem lehet-e még mindig jobb eljárást találni? A bizonyos nagyságu reszelékhez és a szárításhoz kötött eljárás kissé nehézkes, a hígított sósav pedig mégis olcsóbb lenne. Egy német kutató tehát ismét visszatért a hígított sósavas eljáráshoz és pontos vizsgálat alá vette, hogy milyen kémiai folyamatok akadályozzák meg az elméletileg kiszámított hatásfok elérését. Néhány évi kísérletezés után Scholler dr. már a nyilvánosság elé is léphetett

cellulózenak nyomás alatt hígított sósavval való átmosásán alapuló eljárásával.

A világháborúban használt Melsen-féle módszerrel szemben Schollernek hat helyett nyolcvan százalékos hatásfokot sikerült elérnie.

Németországnak tehát már két megfelelő eljárás áll rendelkezésére. A Bergius-eljárás nagyszerű szénhidrát-tartalmu erőtakaromány előállítására alkalmas különösen, Scholler eljárásának végső terméke pedig a spiritus, melynek a benzínhez keverve mint üzemanyagok rendkívüli hadigazdasági jelentősége van. Ezenkívül a facukorelőállítás melléktermékeinek is nagy gazdasági jelentőség jut. A lignin finomra őrölt állapotban robbanékony és ennél a tulajdonságánál fogva kitűnően alkalmas úgynevezett Puma-motorok, a legmodernebb exploziós motorok hajtására, de különböző műanyagokat, háztartási célokra szolgáló brikketteket is lehet belőle készíteni, sőt talajjavítási célokra is nagyon jól lehet hasz-

Fotokopiák

okmányokról, képekől

Igazo ványképek

gyorsan és jó árú an k'szülnek

FOTO STUDIO

ÉNGEL ENDRE

fényképészeti műtermében

Timișoara I., Piața Libertății 4 szám

Telefon: 54-30

nálni. Az elcukrosítási eljárás során egyben a lombos fák cserző és festőanyagtartalmát és a tűlevelei fák terpenin- és gyantataralmát is el lehet vonni.

A facukorgyártásnak azonban a mezőgazdaság veszi a legjobbat. A Bergius-eljárással kitinó szénhidrát-tartalmu erőtakarományokat lehet előállítani, Scholler módszerrel pedig fehérjetartalmu takarmányokat. A facukoroldat ugyanis kitinó élesztőtápanyag. Az elhasznált oldat maradékainak préseléssel való eltávolítása után már tiszta szárazélesztő marad hátra. Ötven kilogramm facukorból ötven kilogramm szárazélesztőt lehet előállítani, ez pedig ötven százalékban fehérjéből áll. Tekintve, hogy

Európa mezőgazdaságának legnagyobb problémája eddig a fehérjetartalmu takarmányok hiánya volt

— a répa és burgonya fehérjékben nagyon szegény — már pedig az állathízlásban éppen fehérjékre van szükség, könnyű látni, hogy az eddig felhasznált, lenul maradó fahulladékoknak a facukorgyártáson keresztül óriási gazdasági jelentőség juthat. Így lesznek a fűrészmalmok az emberi táplálkozás anyagforrásaira. (MN)

A Hangya Szövetség új gazdasági tiszta

A Hangya Szövetség legutóbb tartott igazgatói ülésén az időszeri kérdéseken kívül Haller István gróf elnök beszámolt bucaresti tárgyalásának eredményéről, majd Gál Miklós dr. alelnök méltatta Haller István grófnak szövetségi téren kifejtett csejtudatos munkásságát.

Kezdeményezése révén vált elérhetővé, hogy úgy Magyarországon, mint Romániában a román, illetve magyar szövetségeknek lehetőségük nyílt neóitk gazdasági érdekeikért munkálkodni. Haller István gróf ezután üdvözölte az igazgatóságba kinevezett utagokat: Szabó Bénédi (Brasov), Széll Lajos dr. (Arad) és Herezeg Ádámot (Mailat).

Hivatalos devizárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195. svájci frank 43.70—45.43. Kírling devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.998—3.05, német márká 59—60, szlovák korona (38 százalékos felárral): 4.68—4.77, pengó 26.00—27, dán korona 30—39, finn márká 2.50—2.60, török font 92—92, francia frank (38 százalékos felárral) 3.12—3.24, olasz líra 9.50—9.50, horvát kuna 2.95—3. Font devizák (90 százalékos felárral, egyiptomi font 776.91—807.50.

Határidő naptár

JANUÁR 5:

Bőrcserző üzemek a községi előjárásagnai, vágóhidak a katonai és polgári ellátási államutkárság termelési osztályánál tartoznak jelentést tenni az előző havi bormennyiségről.

JANUÁR 10:

Kertészetek forgalmi adója havonta eddig a napig kifizetendő. Ócskavaskeszkletet havonta eddig a napig bejelentendő.

JANUÁR 15:

Egyéni és társas cégek a romanosítási államtitkársághoz bejelentést kötelesek tenni törvényes képviselőik, igazgatósági tagjaik és részvényeseik, valamint az 1940—41. évi mérleg, illetve a betéti és közkereseti társaságoknál a bel- és kültagok és cégtulajdonosok etnikai származásáról. Valamennyi esetben feltüntetendő az előző igazgatósági tag, részvényes bel- és kültag, illetve cégtulajdonos etnikai származása is.

JANUÁR 17:

Gyapotfonódnaknak a nemzetgazdasági minisztérium nyersanyagosztályához külön a katonai és külön a polgári célokra kapott nyersanyag gyártott és leszállított gyapotfonál kéthetenkénti bejelentés kötelezettségének határideje.

Jeelenet a „Luna asszony” című Tobis-filmből

Sport

Február 22-ére tervezik a német-román válogatott labdarúgó mérkőzést

A német futbalszövetség a június elsején lejárt német-román válogatott mérkőzés visszavágó kiűzdelmének lebonyolítását február 22-re tervezi. A német szövetség ugyanis erre a napra hívta meg a román válogatott futbalcsapatot. Ez az időpont tulaj-

ságosan korai a román csapat számára, mert februárban előreláthatóan még nem tudnak olyan együttest összeállítani, mely méltóan képviselje a román labdarúgást az erős német csapat ellen.

Berlin válogatott csapata legyőzte Krakkó együttesét

Tizezernyi főnyi közönség előtt a német fővárosban játszották le a mérkőzést, amelyet Berlin csapata nyert meg 5:1 (2:1) arányban.

ANGOTT A KÖNNYŰSÜLYŰ VILAGBAJNOK

Newyorkban bonyolították le a könnyűsúlyú világbajnokságot az ökölvívőmérkőzést, amelyen Angott Sany és Lew Jenkins csaptak össze. A tizenöt menetes küzdelem Angott pontozásos győzelmével végződött.

A spanyol bajnokság állása

A spanyol bajnokság tizedik fordulója után a bajnok Athletic Aviacion csapata már az első helyre küzdötte fel magát. Az élcsoport különben erősen felzárkózott:

1. Athletic Aviacion	10	7	2	1	28:18	16
2. Espanol	10	6	2	2	27:14	14
3. Valencia	10	6	2	2	30:16	14
4. Celta	10	6	2	2	20:11	14
5. Sevilla	10	5	3	2	32:12	13
6. Madrid	10	5	2	3	26:12	12
7. A. Bilbao	10	4	3	2	21:18	11
8. Coruna	10	5	—	5	15:16	10
9. R. Sociedad	10	3	1	6	13:25	7
10. Castellon	10	2	3	5	18:30	7
11. Alicante	10	2	3	5	20:34	7
12. Granada	10	2	2	6	18:27	6
13. Barcelona	10	2	1	7	24:33	5
14. Ovideo	10	1	2	7	16:42	4

PORTUGALIA GYŐZELME SVAJC ELLEN

Az év első válogatott mérkőzését Portugália nyerte meg 3:0 (2:0) arányban. A svájci csapat gyengén játszott és megérdemelten szenvedett vereséget.

SZOMBAT, JANUÁR 3

Bucuresti. 6.55 Hírek, hanglemezek. 12.00 Hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonára. 13.50 Német nyelvű hírek. 14.00 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebesültek órája. 18.00 Hírek. 18.05 Kamarazene. 18.30 Szimfónikus hangverseny. 19.00 Társadalmi szemle. 19.15 Énekhangverseny. 19.50 Német nyelvű hírek. 20.00 Rádióhíradó, sport. 20.15 Hanglemezek. 21.00 Tarka zene. 22.00 Hírek. 22.20 Operettrészletek. 23.00 Könnyű és tánczene hanglemezekről.

Budapest I.: 6.40 Ébresztő, torna. 7.00 Hírek. hanglemezek. 10.00 Hírek. 10.15 Szórakoztató zene. 11.20 Magyar nóták hanglemezekről. 11.40 Muzikai ismertető. 12.10 Beszélgetések. 12.40 Hírek. 13.30 Hanglemezek. 14.20 Hírek. 15.20 Fuvószenekar. 16.10 Ifjúsági rádió. 16.45 Hírek. 17.15 Filmcsillagok dalolnak (hanglemezek). 17.55 Felolvasás. 18.15 Sáray Valéria és Ignáth Gyula magyar nótákat énekel, kíséri Gáspár Lajos cigányzenekara. 19.00 Hírek. 19.29 Innen-onnan (hangképek). 19.50 Siker lesz-e? (Ismeretlen zenészek bemutatása, közreműködik a Rádiózenekar, Kurti Károly ének-számokkal és a Holéczy erőttes). 20.45 Mit dugunk el, ha jön a vendég? (Vidám csevegés). 21.00 Jazz zongoraszámok (Solymossy Lajos). 21.20 Asszony, vagy feleség? (Jelenet Székely Zoltán és Eulla Elma előadásában). 21.40 Hírek. 22.10 Magyar ének. 24.00 Hírek.

Budapest II. nem közvetít műsort.

VASÁRNAP, JANUÁR 4

Bucuresti vasárnapi rádióműsora lapzártáig nem érkezett meg.

Budapest I.: 8.00 Hanglemezek. 8.45 Hírek. 10.00 Református istentisztelet. 11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a budavári Koronázó templomból. 12.15 Ifjúsági félóra. 12.45 A rádiózenekar hangversenye. 13.45 Hírek. 14.00 Hanglemezek. 15.00 Gazdasági előadás. 15.45 Katonazene. 16.00 Egészségügyi kalendárium. 16.40 A felelősségvétel című előadás. 17.00 Hírek. 17.20 Zenekari hangverseny. 18.30 Csevegés. 18.50 Szimfónikus költemény hanglemezekről. 19.00 Hírek. 19.20 Fellegi Teri énekel jazz-hármas kísérettel. 19.40 Sporteredmények. 19.45 Stefániai Imre és Lászlóffy Marit kétzongorás hangversenye. 20.15 Színház. 20.45 Kürtly György tréfája. 20.55 Magyar nóták. 21.40 Hírek. 22.10 Cigányzene a Pátria kávéházból. 23.00 Idegennyelvű hírek. 23.25 Operettrészletek. 24.00 Hírek.

S-felszerelések
A. M. Mülley
 Sport-Optik-Foto
 Timisoara I., Str. Solderer 11
 Főc: IV., Bulev. Berthe ot 10
 Telefon 10-19

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST VI., EGYETEM-U.

Hotel Szabó a belváros közepén fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központifűtés, hűtőberendezés, telefon stb.). Szárm. szálló. polgár. ár.

A NAGYPAPA

Írta: László Ödön.

A vidéki kastély komor ebédlőjében úgy gubbasztottak a rokonok a magastámlájú székeken, mint a fegyveres sereg menekijében a gőgkeselyűk. Ott ott marakodtak. Oszkár bácsi volt a legmögösabb és legközelebb a csúszkás társasághoz. Holgas, csorle emlékeztető órák meg-megteztent a szemüveg, amikor tonként tulnkaesolta a többieket:

— Maradjatok esőndön! Kibálással nem megyünk semmire! Tenni kell valamit. Az utolsó pillanat elérkezett!

— Oszkárnak igaza van! — mondotta Aranka élénken — ha a nagypapa elveszi a leányt, akkor mindennek vége!... De nekem van egy tervem...

Minden szem Aranka leányait. Nem mintha szép lett volna, sőt inkább... igazán csunya volt, amint ott ült kövéren és punán, bizonytalan körvonallakkal, akár egy megkopott szecessziós kép.

Aranka megvárta, amíg mindenki elhallgatott és csak aztán folytatta:

— Mindnyájan tisztában vagyunk azzal, hogy egyetlen fillért sem fogunk örökölni, ha a nagypapa ottar elé vezet a molnár leányt. Pedig mindnyájan tudjuk, hogy ez a szándéka. Ó nyolevan és a leány alig husz

— Mindössze hatvan év korkülönbség — vihogta Lencsi néni, a csontos szikár vénleány.

— Csönd! — mondta özvagy Mayerné szigorúan. Ó volt a család feje. Fekete ruhájában, fehér gallérjával Stuart Máriára emlékeztetett. — természetesen a huszvi kemény fogás után.

— Csönd! — ismételte. — Halljuk Arankát! Beszélj tovább leányom... Te pedig hallgass Oszkár! — A tervem igen egyszerű — mondta Aranka kis szünet után. — A nagypapát csak egyfőképpen lehet megmenteni: ki kell ábrándítani a kis falusi ártatlanságából.

— Ez igaz! — rikácsolta Oszkár. — De hogyan?

— Mama beszélünk bármit, nem hallgat ránk — mondta Lencsi néni.

— Nem is beszélni kell, hanem cselekedni. Ahogy Oszkár mondta az előbb. Nagypapát nem lehet lebeszélni Annuskájáról, ezt én is tudom... De mi lenne, ha hoznánk egy könnyűvérű nőcskét? egy...

— Ne mondd ki! — vágott közbe Mayerné méltatlankodva.

— Aranka egy művésznőre gondolt — jegyezte meg Oszkár. — En már kezdem is érteni a tervét. Ha a nagypapának megtetszene a hölgy, akit hoznánk, akkor...

— Akkor? — lihegte Lencsi néni elakadó lélegzettel.

— Akkor nyert ügyünk van — folytatta Oszkár diadallal — és a nagypapának peng lúcs. Nagypapának eszébe nem jutott... egy gondolat, csak Arankát... akkor minden van meg a nők vélemlésére ismét egy ide... olyan címet, anonnán kapnának esedeg egy hölgyet...

— A nagypapa jön! — suttogta Lencsi néni ijedten.

Csakugyan nagypapa jelent meg a küszöbön: dalias, vállas alak, nem látszott rajta a nyolevan év. Csak haja volt fehér és hosszú, csapzott bajusza.

— Milyen kedves, hogy ilyen szépen együtt vagyok — mondta az öregur barátságosan. — Legalább közölhetem veletek az örömhírt: a jövő hónap elején megtartjuk az esküvőt Annuskával.

Az eszéje eljött, de az esküvő elmaradt. A nagypapa egyre kevesebbet járt a malomba, a végén már nem is ment oda... Az ok a csinos hölgy volt, akit gondos rokonai vendégül hívtak a kastélyba.

Mancinak hívták. Kanarisárga haját jól ismerték a mulatókban. Finom arccskája volt és ragyogó kék szeme. A fogsora Odol-reklámnak is beillt volna. Ha mosolygott, különösen vonzónak találta mindenki.

A kastélyban egyszerűen grófnénak nevezték. Ez a megszólítást Oszkár találta ki a hatás ked-

véért. A nagypapa nem sejtett semmit. Mancika művelt hölgy volt. Énekel, zongorázott, sőt franciául is ketyogott egy keveset. Ellenálhatatlan kedvesen ejtette ki az idegen szavakat.

A nagypapa fiúje vörös lett, valahányszor megpillantotta a grófnőt.

Mancika két hétig élt a vidéki kastélyban, aztán egy szép napon csomagolni kezdett. A rokonok összeadták neki egy ezrest és így nem csoda, ha jókedvben audoigatott. Eppen egy narkönyvű női holmit csusztatott piroskőrmű kezecskéjével a bőröndbe, mikor kopogtattak.

A nagypapa lépett a szobába. Megdöbbenve állt meg a nyitott bőrönd előtt.

— Mit jelent ez, kedves grófnő? Csak nem akar elhagyni bennünket? En nem engedem elmenni! Értse meg: nem engedem! Kérem, maradjon nálunk!

A lány felnézett, szeme kicsit könnyes lett. Elvégre ilyen szépen ritkán beszéltek vele az „ismerősei”.

— En is sajnálom... — rebegte. — De nem maradhatok itt. Holnap reggel utazom.

Egy héttel később a rokonok megint ott ültek a nagyebédlőben. Most már inkább csüggedt keselyűkre emlékeztettek. Különösen Oszkár bácsi. Olyan görnyedten ült a magastámlájú széken, mint-ha nagyon-nagyon beteg volna.

— Rettenetes! — nyögte és kezébe temette az arcát.

— Rettenetes! — ismételte Lencsi néni.

Mayerné arca elsárgult, mint a fonnyadt körte. Most is Stuart Máriához hasonlított, de ebben a pillanatban, mikor a legendás dáma a vérp... lépett.

Aranka pedig fehér volt, mint a patyolat. Legalább tízedszer olvasta el a táviratot, amely gyűrőt hevert az asztalon. A blankettán mindössze két sor volt:

„A grófnőt feleségül vettem. Holnap érkezünk. Nagypapa”

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetések eredménye minden körülmények közt gyors és biztos. ÁLLASKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz lei. Vastag betűvel szavanként kettő lei, legkisebb apróhirdetés husz lei. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szóig 20 lei, minden további szó egy leu. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 lei, minden további szó kettő lei. Jelige és „Cim a kiadóban”-hirdetések után öt lei pótdíj fizetendő. Apróhirdetéseket felvesz I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Tel.: 23-10. II. kerületben: Hayer-tözsde, Str. 3 August 17. — Popovici trafik, Piata Badea Cárta 5. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: Grozescu trafik, Pta Kütt. — Pribac Mária trafik (Corso mozi mellett). — Welter-trafik, Pta Dragalina 6. Tel.: 45-06. — Wittek trafik, Bulv. Regele Carol 54. — Coltoia trafik (v. Galgóczy), Str. Bratianu 15/a. Tel.: 45-13. Apróhirdetéseket Aradon felvesz Rudolf Mosse hirdetés-irodája (Strada Eminescu 8. Telefon 17-11).

Átkalmozás

Bejáró kerestetik a délutáni órákra. Jelentkezni délután 3 és 4 óra között. Timisoara IV., Str. Bratianu 16. szám. Apart. 7. (7000)

Írtai elárúsítóleányokat azonnal felvesz „Corvin”-könyvkereskedés, Timisoara, Str. Stefan cel Mare 4. (3119)

Melalában vagy Blaskovics telepen lakó megbízható mindenest bejárónót keresek. Sebestyén, Timisoara, V., Str. Aprodul Movila 3 Lunapark közelében. (3116)

Jól főző mindenest azonnalra felveszek. Dr. Haber, Arad. Bulevardul Carol 20. (1006)

Tiszta bejárónó a reggeli órákra, egyedülálló hölgyhöz, a Mária-szobor közelében, azonnalra kerestetik. Közelebb Timisoara I., Piata Bratianu 3, aító 4. Croitorie. (3092)

Fémnyomó-segédet sürgősen keresünk. Szabó Lajos fémárúzem, Arad, Calea Saguna 110. (4705)

Írtakáró, aki a német gyors- és gépírásban perfect, a román nyelvet bírja, komoly perfect erő, helybeli vállalatához jó fizetés mellett kerestetik. Sajátkezűleg írt ajánlatot „Ernst Kraft” jelige alatt kérjük e lap kiadóhivatalában leadni, Timisoaran. (3122)

Gépszervizot keres Timisoara mellett nagyobb gazdaság azonnali belépésre, aki International-tractor kezeléséhez is ért. Jelentkezés délelőtt 10-1 óráig, Timisoara. Telefon: 40-11. (7060)

Jó megjelenésű kiszolgálókisasszonyok felvételnek, akik a kereskedelmi szakmában jártasak. Cim a timisoarai kiadóban. (3121)

Intelligens, románul jól beszélő zsidó kisasszonyt 7 éves kislányom mellé délutánra felveszek. Dr. Deutsch, Timisoara I., Str. Ady 2. (Palace-ház). (3131)

Jól főző szorgalmas, megbízható gazdaszony, aki minden házimunkában jártas, falura kerestetik. Részletes ajánlatokat kérek. Cim a timisoarai kiadóban. (3292)

Kifutófiu, megbízható, jó fizetéssel felvétetik. Farcasiu & Co. Fűszerüzlet. Arad, Str. Bratianu 1. (1009)

Kifutófiut azonnalra felveszünk. Electrica-cég Arad, Str. Eminescu 8. (7021)

Mindenest szakácsnót, vagy bejárónót azonnal felveszek. Cim Arad, Calea Rad. (1007)

Allást keres

Magas urileány állást keres gyermekek mellé. Gyermek tanítását is vállalom. Cimeket kérem „Megbízható” jeligére a timisoarai kiadóba. (3093)

Ágynemű-foltozást, szállodának is, vállalok. Levelezőlap-hívásra házhoz megyek. Timisoara III., Str. Tolstoj 11. sz. Wickl Alajosné. (3129)

Házvezetőnőnek menne keresztény özvegy urinó, perfect háziasszony. Vidékre is megy. Cim a timisoarai kiadóban. (3130)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

Ezúton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, akik drága jó édesanyánk és nagyanyánk

özv. Szabó Odönné szül. Kral Franciska

elhunyta alkalmából minket felkerestek, vigasztaló szavaikkal nagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, a rava talra virágot, koszorút helyeztek és drága halottunkat utolsó utjára elkísérték.

Timisoara, 1942. január 2.

A GYASZOLÓ CSALAD

Lakás

Butorozott szobát keres fürdőszobahasználattal egyedülálló fiatalember. Cimeket a timisoarai kiadóhivatalba kérek. (7020)

Különbejáratu tiszta butorozott szobát fürdőszobával keresek, nem zónában. Ajánlatokat „Komoly lakó” jeligére a timisoarai kiadóba kérek. (3124)

Oktatás

Szabászatú tanfolyam nyílik meg január 15-én. női és férfiruha, valamint fehérnemüket szabásában, a szabászatú szakintézetben, azelőtt országos szabászatú akadémia. Haas Hermann, old. szaktanár vezetése alatt. Piata Unirii 5 (3288)

Német, francia órák, correpetálás. Esti német tanfolyam hétfőn, esütörtökön, fél 8-tól fél 9-ig. Jelentkezni délután 4-8-ig. Várnay, Arad. Piata Mihai Viteazul 10, I. emelet, 3. (4678)

Adás-vétel

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyegeket, íróasztalokat, varró- és trögépeket, hálószoza-, -öedő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és dísz tárgyak nagy választékban. Veszünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyegeket, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75. (4250)

Ebédők, hálósobák, kombinált szekrény, matracok, ottomanok, Thonet-székek, varrógépek, konyhabutorok, egyes ágyak szekrények stb. olcsón kaphatók Blidariunál, Timisoara IV., Piata Kütt 2, az udvarban. Megvételre keresünk sürgősen teljes lakásberendezéseket, szőnyegeket, varrógépeket, stb. Magas árat fizetünk. (3239)

Villanyos kávépörkölő gép, automatikus fűtővel, napi 500 kgr. teljesítőképességgel, mely zománczott pörkölésre is alkalmas, legmodernebb kivitelben eladó. Továbbá eladók: modern darálógép, keverőgép és hűtőládák. Felvilágosítást ad Dr. Reou Ilie, Arad, Str. Cloșca 3. sz. (4706)

37-es magas, barna box fűzős cipő, ráerősített „Colombus” korcsolyával eladó. Timisoara I., Bulev. Diaconovici Loga 8/b. I. emelet, 4. Megtekinthető: délután 1-4 óra között. (3101)

Jömenetelű hodega a központban eladó. Cim: Rudolf Mosse, Arad. (1012)

Eladó 36-os új hócipő, tornakészülék, 4 méter selyem, sportkabáthoz angol szövet, tölgyfa ebédőkredecnek, asztal, libatömőkészülék, hangulatlámpa állvány, kis vilnyifűző, vadmacskabunda rövid. Timisoara I., Aprodul Movila 3, Lunapark előtt. (3115)

Erőstrókat keresek megvételre. Timisoara. Telefon 39-31. (3107)

Eladó 3 ajtós szekrény antik fotel, pék teknők, eszterga pad, stb. Arad, Str. Trandafirilor 1. (4700)

Fehér damasztabrosz, 12 személyes, nagy szalvétákkal, prima minőségű. alig használt, eladó. Cim a timisoarai kiadóban. (7040)

Hanomag Diesel-tractor, 8-as. Első Magyar Gazdasági cséplővel, eredeti és átalakított magánjárók, Elevator eladó. Gőz- és traktoros garnitúrákat veszünk. Cséplőgépeket átalakítunk a legújabb típusra, herceséplésre is. Török- és szalmarázó tengelyeket készítenk. Suc. Mihai és Pohr-gépműhely, Timisoara, III., Str. Radulescu 3, telefon: 32-96. (3103)

Keveset használt vas-gyermekágy eladó. Arad, Str. Gh. Popa 1. (A portánál.) (1011)

Gyógyszertár, berendezés, (teljes) árulva, vagy anélkül eladó. Cim Rudolf Mossenál, Arad. (1005)

Traktorokat, cséplőgarnitúrákat, motorokat és földi gépeket megvételre keresek. Friedrich, Timisoara II., Strada Cogalniceanu 8. (3101)

Eladó 20 lóerős motorinával járó traktor. Cim: Aster Lajos-malom, Galsa. (4699)

HAZAK

FÖLDEK

SZÖLÖK

MALMOK

TELKEK

ELADÁS

VÉTELE

CSERÉJE

minden árfokozatban
RATSCHKEK ÜGYNÖKSÉG

Arad - III. Carol 17. V. (46)
Telefon 13-9

Eladó olcsón új ablakszárny, 112 darab, méret 107x52. Cim a timisoarai kiadóban. (3123)

Dentz-motor, 4-6 lóerős, megvételre kerestetik. Todor, Timisoara IV., Str. Dimitrie Sturdza 5. (3125)

Eladó jékarban levő rádió. Timisoara II., Str. Morarilor 4. Genci. (3126)

Nagyváradon, Str. Titu Maiorescu, háromszobás, fürdőszobás, modern lakás, eladó, vagy elcserélném aradi, vagy timisoarai ingatlannal. Érdeklődni: Pantea Mihai, Turnuseverin, Str. Calomfirescu 178. (4690)

Papagály-kalitkát, kitünő állapotban, megvételre keresek. Cimeket Rudolf Mossehoz, Arad, Str. Eminescu 8. szám alá kérek. (4676)

Varrógépet és kerékpárt veszek. Sambura, Arad. Calea Banatului 12. (1010)

Földbirtok, gazdasági épületekkel, belsőséggel, lakóházzal, szőlővel eladó. 275 katasztrális hold, Aradmegyében. Cim Rudolf Mosse, Arad. Str. Eminescu 8. (1008)

Ottománt és szekrényt, lehetőleg fehérre megvételre keresünk. Str. Rusu Sorianu 26. (3109)

Különféle

Vasárnap utazunk Bucurestibe, elintézzük mindenféle megbízásokat. „Central” iroda, Timisoara I., Strada Alexandri 4. (3128)

Jichici Ioan azonnal jelentkezzen Timisoara, a Str. Cogalniceanu 8. szám alatt megvásárolt átvételére, különben másnak lesz eladva. (3132)

Bucurestibe utazom, kedden, kereskedelmi és egyéb megbízásokat kedden délig elfogadok. Cim a timisoarai kiadóban. (3127)

„Zép akar lenni?”

Használjon KULKA-féle „Montejkrém”, „Nim-tejszappani és „Lilimpudera”, három színben. Kapható kizárólag a

Városi Gyógyszertárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületében

Timisoara I., Piata I. C. Bratianu

1 leendő
szereket felés

1

hirdetés

a Déli Hírlapban

Igazovány-írányképek

a FOTO STUD OBAN

a leggyorsabban készül ek

Timisoara I., Piata Libertatii 4